

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One-Shot Case Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การทดสอบแบบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการศึกษา

ในการสรุปผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้แบ่งการสรุปผลออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์
- ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
- ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
- ส่วนที่ 4 ทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
- ส่วนที่ 5 แนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
- ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารุ่นนี้เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 29-35 ปี ร้อยละ 38.8 รองลงมาคืออายุระหว่าง 18-25 ปี ร้อยละ 26.8 และมีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 23.5

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.3 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 14.8 และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 11.3

อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 34.8 รองลงมาเป็นข้าราชการ ร้อยละ 21.3 และเป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 17.3

รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 39.8 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 31.0 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท/เดือน ร้อยละ 16.8 คน

ในส่วนของคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดถึงร้อยละ 65.5 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 31.0 และมีสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย ร้อยละ 3.5

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.0 เคยได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ และไม่เคยได้รับทราบเลย ร้อยละ 19.0 ประเภทของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองจากสื่อมวลชนเป็นหลัก คือ สื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 97.0 สื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 87.0 สื่อวิทยุ ร้อยละ 65.0 และสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 61.8 รองลงมาเป็นสื่อบุคคล คือ เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 57.8 บุคคลในครอบครัว ร้อยละ 38.5 และครู/อาจารย์/นักวิชาการ ร้อยละ 10.5 ได้รับทราบข่าวสารจากกิจกรรมการชุมนุม ร้อยละ 19.5 นิติสาร ร้อยละ 16.0 สื่อใบปลิว/แผ่นพับ ร้อยละ 10.8 การอบรม/ประชุม/สัมมนา ร้อยละ 6.8 และรับทราบข่าวสารจากตำราเรียน/เอกสารวิชาการ ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแล้ว กลุ่มตัวอย่างได้มีการเผยแพร่ข่าวสารนั้น ๆ

ต่อไปให้บุคคลอื่นได้รับทราบ ร้อยละ 61.5 และไม่ได้มีการเผยแพร่ข่าวสารนั้น ๆ ให้บุคคลอื่นได้รับทราบ ร้อยละ 38.5

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังได้แสดงความเห็นถึงสาเหตุที่ได้ทำการเผยแพร่และไม่เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง โดยสามารถรวบรวมและสรุปได้ ดังนี้

1. เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

- ได้รับฟังความคิดเห็น รับรู้ถึงข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นทางการเมือง

- จะได้รู้ถึงปัญหาบ้านเมือง
- เป็นหัวข้อของการสนทนาในชีวิตประจำวัน
- สื่อมวลชนภายในประเทศไม่เป็นกลาง
- ส่งต่อให้คนอื่นที่สนใจ และเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่นได้
- เพื่อการระแวดระวังตัวและความปลอดภัย
- ต้องการให้ผู้ร่วมงานวิพากษ์วิจารณ์
- ต้องการให้ประชาชนฉลาดขึ้นไม่ถูกปิดหูปิดตา
- ต้องการให้ทราบความเป็นมาของสถานการณ์

2. เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

- ไม่อยากเห็นความแตกแยก
- ไม่แน่ใจในข้อเท็จจริง
- ไม่รู้ว่าผู้รับข้อมูลอยู่ฝ่ายใด
- ทุกคนต่างรู้ข่าวสารอยู่แล้ว
- ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับการเมือง
- ไม่อยากให้บิดามารดาไม่สบายใจ
- ระดับความเข้าใจของคนไม่เหมือนกัน
- รู้สึกเบื่อหน่าย และไม่อยากให้เรื่องใหญ่ไปมากกว่านี้

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

ในด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 71.0 และมีค่าคะแนนเฉลี่ย 10.81 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ “เสรีภาพ คือการที่ประชาชนสามารถกระทำการใด ๆ ได้โดยอิสระ แต่ต้องไม่ฝ่าฝืนกฎหมายและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน” เป็นอันดับที่ 1 ร้อยละ 95.5 รองลงมา คือ “สิทธิเป็นอำนาจหรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคล” ร้อยละ 90.0 และ “รัฐมีหน้าที่ทำให้ประชาชนได้รับสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด” เป็นอันดับที่ 3 ร้อยละ 87.25

ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ “รัฐมีสิทธิจำกัดสิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนได้ เฉพาะเมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกเท่านั้น” เป็นอันดับที่ 1 โดยมีผู้ตอบผิด ร้อยละ 49.5 อันดับที่ 2 คือ “การชุมนุมทางการเมืองที่ทำเนียบรัฐบาล ถือเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม เพราะเป็นสถานที่ของรัฐบาล ไม่ใช่ที่สาธารณะ” มีผู้ตอบผิด ร้อยละ 35.0 และอันดับที่ 3 คือ “ในช่วงที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน รัฐไม่สามารถจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองได้” มีผู้ตอบผิด ร้อยละ 32.0

ส่วนที่ 4 ทักษะการที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษาทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับปานกลาง คือ มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 3.11 โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยทัศนคติอยู่ในระดับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ “การชุมนุมทางการเมือง ทุกฝ่ายควรมีการประนีประนอมกัน เพื่อไม่ให้เกิดเหตุร้ายขึ้น” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 4.60 รองลงมา คือ “การชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นได้ แต่ควรเป็นไปด้วยความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อย” และ “การชุมนุมทางการเมืองควรมีเหตุผลเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 4.54 เท่ากัน

ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ “การชุมนุมทางการเมือง ส่งผลให้การท่องเที่ยวของประเทศซบเซา” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 1.67 รองลงมา คือ “การชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 1.69 และอันดับที่ 3 “ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการชุมนุมทางการเมือง” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 1.80

ส่วนที่ 5 แนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 82.3 ของกลุ่มตัวอย่างเคยสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น และมีผู้ที่ไม่เคยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องนี้เลย ร้อยละ 17.8 ในส่วนของการสวมเสื้อสีซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มการชุมนุมที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบนั้น ร้อยละ 74.3 ไม่เคยสวมเสื้อสีเลย และร้อยละ 25.8 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยสวมเสื้อสีเพื่อแสดงถึงสัญลักษณ์ของกลุ่มการชุมนุมที่ตนเองชื่นชอบ นอกจากนี้ ร้อยละ 21.0 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง และ ร้อยละ 79.0 ไม่เคยไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เมื่อถามถึงความน่าจะเป็นหากมีโอกาสได้ไป หรือมีคนมาชักชวนให้ไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง พบว่า ร้อยละ 77.5 ไม่ไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว และ ร้อยละ 22.5 จะไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

หากมีความจำเป็นต้องไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มพฤติกรรมว่าจะไปใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว เพราะเห็นคุณค่าของการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมากที่สุด ร้อยละ 64.8 รองลงมาให้เหตุผลว่า ชื่นชอบเป็นการส่วนตัว ร้อยละ 17.5 ได้รับอำิสสินจ้าง ร้อยละ 3.8 และมีคนรู้จักชักชวน ร้อยละ 2.3 และมีกลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลอื่น ๆ อีกร้อยละ 11.8 ในทางกลับกัน เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มว่าจะไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแม้จะมีโอกาส นั้นเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ชอบการชุมนุม ร้อยละ 40.0 และกลัวว่าจะเกิดเหตุร้ายแรงแก่ตนเอง ร้อยละ 26.3 รวมทั้งให้เหตุผลว่า ติดธุระและไม่เห็นความสำคัญของการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ร้อยละ 11.5 และ ร้อยละ 4.3 ตามลำดับ และมีกลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลอื่น ๆ อีกร้อยละ 18.0 ทั้งนี้ ไม่ปรากฏว่ามีผู้ให้เหตุผลว่า ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้น

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังได้แสดงความคิดเห็นถึงเหตุผลอื่น ๆ ที่มีต่อการตัดสินใจจะไปหรือไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง โดยสามารถรวบรวมและสรุปได้ ดังนี้

1. เหตุผลอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
 - การชุมนุมนั้นอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องอย่างชัดเจน
 - สังเกตการณ์ด้วยตัวเองจะได้รับรู้สถานการณ์ที่แท้จริง
 - เรียกร้องความยุติธรรมให้ประเทศ
 - ร่วมใช้สิทธิเสรีภาพเพื่ออุดมการณ์และความถูกต้อง

- หลีกเลียงไม่ได้
 - เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
 - การชุมนุมนั้นสามารถนำพาประเทศให้พัฒนาได้
2. เหตุผลอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพ
- ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของผู้นำ
 - เห็นว่าการชุมนุมไม่ถูกต้องและไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - ไม่ได้ آمิสสินจ้าง
 - ยังทนได้กับการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล
 - รักในหลวง
 - ทำให้ประเทศชาติเสียหาย และทุกคนเดือดร้อน

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

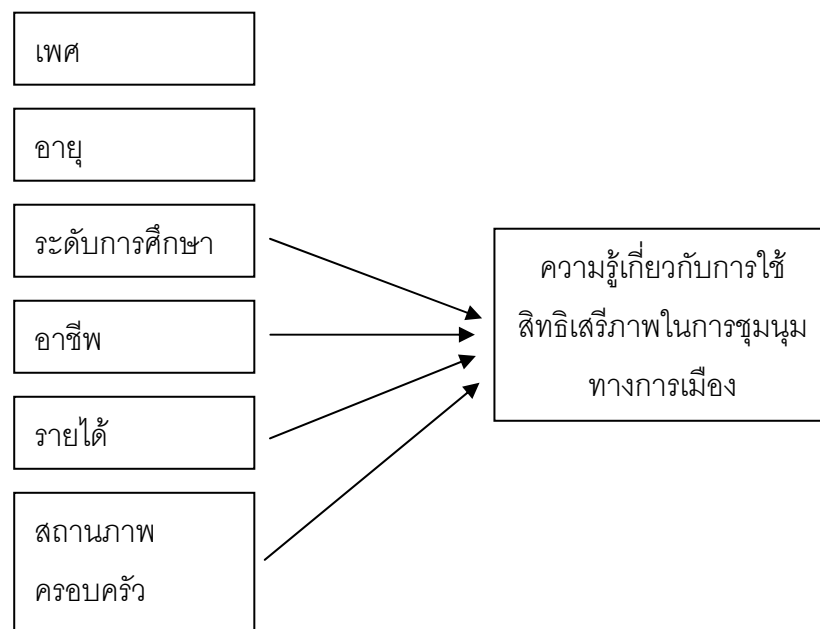
จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

ภาพที่ 5.1

แสดงความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความรู้
เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

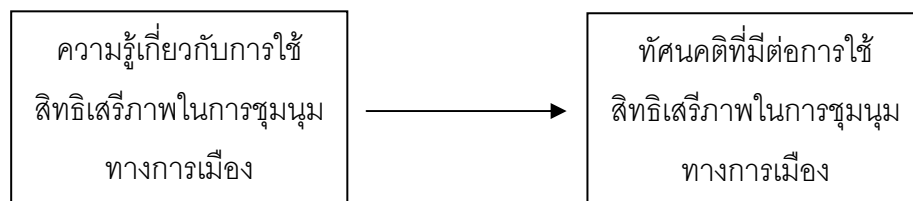
หมายเหตุ: ตัวแปรที่มีสัญลักษณ์ → หมายความว่า มีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างต่ำ

ภาพที่ 5.2

แสดงความสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองกับทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

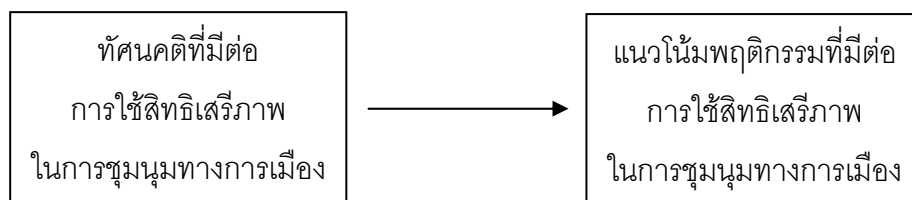
หมายเหตุ: ตัวแปรที่มีสัญลักษณ์ $\longrightarrow$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษา พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างต่ำ

ภาพที่ 5.3

แสดงความสัมพันธ์ของทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
กับแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

หมายเหตุ: ตัวแปรที่มีสัญลักษณ์ $\longrightarrow$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์กัน

การอภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลจากการศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง” นี้ เมื่อพิจารณาผลการศึกษาแล้ว มีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับนำมาอภิปรายผลภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 29-35 ปี มีจำนวนมากที่สุด และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัท โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และมีสถานภาพโสด ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษานี้มีความคล้ายคลึงกับผลการศึกษา เรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติต่อสมุนไพรรักษาโรคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ของ อนัญญา สงวนศักดิ์ (2547, น. บทคัดย่อ) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 15-25 ปี และ 26-35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-20,000 บาท นอกจากนี้ยังมีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ของ ปิยะวดี ทองบุ (2551, น. บทคัดย่อ) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มี

อายุระหว่าง 20-29 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรี และมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มผู้รับสารที่ปรากฏดังผลการศึกษา สามารถอธิบายได้ด้วยกรอบแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ของ ปรมะ สตะเวทิน (2546, น. 112-117) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของผู้รับสารแต่ละคนมีคุณลักษณะเฉพาะตัวของตน เช่น อายุ และเพศ เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารในการทำการสื่อสาร โดยมีสมมติฐานว่าผู้รับสารที่อยู่ในกลุ่มลักษณะทางประชากรศาสตร์ร่วมกันย่อมมีทัศนคติและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน ลักษณะทางประชากรศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อการรับข่าวสาร ทั้งมีส่วนเป็นตัวกำหนดความสนใจในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้รับสารอีกด้วย

2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง และเลือกที่จะเปิดรับข่าวสารความรู้จาก สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก เพราะสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัว สอดคล้องกับ พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2546, น. 292) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมากและเป็นสื่อที่ตนสะดวก เนื่องจากปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้มากมายตามความต้องการของแต่ละบุคคล เช่น โทรทัศน์วิทยุ เป็นสื่อที่ทำให้เห็นภาพเป็นจริงได้ เร้าใจ มีความรู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ มีแสงสีดึงดูดใจ จึงถือเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างสามารถใช้เพื่อตอบสนองความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองได้อย่างสะดวกที่สุด หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ ซึ่งมีลักษณะเด่นตรงที่สามารถให้ข่าวสารในรายละเอียดได้ ดีกว่า ราคากฎ และสามารถติดตัวไปได้ทุกหนแห่ง อีกทั้งมีการพาดหัวข่าวที่น่าสนใจ (Schramm, 1973, อ้างถึงใน สุภาพันท์ บุนนาค, 2546, น. 20) จึงทำให้หนังสือพิมพ์เป็นอีกสื่อหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างให้ความนิยม หรือแม้แต่สื่ออินเทอร์เน็ต ที่เป็นสื่อใหม่และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากอินเทอร์เน็ตสามารถทำให้ผู้รับสารมีโอกาสเลือกสรรข่าวสารที่เป็นประโยชน์และได้รับความสะดวกรวดเร็วในการได้มาซึ่งข่าวสารนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นพนักงานบริษัทซึ่งต้องทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละวัน และมีแนวโน้มจะใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของมนต์ชัย ศรีเพชรน้อย (2547, น. บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่พบว่า บริการในสื่ออินเทอร์เน็ตที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้มากที่สุด คือ การสืบค้นแบบเครือข่ายใยแมงมุม (www) เนื่องจากผู้ใช้งานสามารถเข้าไปศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของ

ตนเองได้อย่างไม่จำกัด อีกทั้งได้รับประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในด้านสารสนเทศ จึงสามารถเป็นแหล่งค้นคว้าหาข่าวสารที่ต้องการทราบได้อย่างรวดเร็ว

การได้รับทราบข่าวสารจากสื่อบุคคล ซึ่งในที่นี้คือ เพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว ครู อาจารย์หรือนักวิชาการ หรือแม้แต่การได้รับทราบข่าวสารจากกิจกรรมการชุมนุมต่างเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้มีโอกาสเลือกเปิดรับในลำดับถัดมา การที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลนั้น นั้นเป็นเพราะสื่อบุคคลเป็นสื่อหนึ่งที่ใกล้ชิดและสะดวก (พรทิพย์ วรกิจโกศาทร, 2546, น. 292) สำหรับการได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด อีกทั้งยังตอบสนองความต้องการของบุคคลและใช้เป็นข้อมูลในการพูดคุยสนทนาข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังส่งผลให้บุคคลนั้น ๆ ได้รับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวในสังคม (แม็คคอมบส์ และ เบ็คเคอร์, 1979, pp. 50-52, อ้างถึงใน นิจันท์ มั่นจริง, 2551, น. 14) จึงถือได้ว่าสื่อบุคคลเป็นอีกสื่อหนึ่งที่เป็นผู้นำทางความคิดได้เป็นอย่างดี เพราะบุคคลยังยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่และใช้เป็นกลุ่มอ้างอิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่บุคคลมักจะคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิด ทศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (ชัยภัทร โสทัต, 2550, น. 9) ดังนั้น ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคมนี้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเป็นลำดับรองลงมา

นอกจากนี้ ยังมีสื่อนิตยสาร สื่อใบปลิว/แผ่นพับ การอบรม/ประชุม/สัมมนา และตำราเรียน/เอกสารวิชาการ เป็นสื่อในลำดับถัดมาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับ ซึ่งถือเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับสื่อต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่สื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ให้รายละเอียดและความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและชัดเจน มีความผิดพลาดน้อย แต่ในที่นี้อาจจะเป็นสื่อที่กลุ่มผู้รับสารเข้าถึงได้ยาก จึงมีผู้เลือกเปิดรับสารจากสื่อเหล่านี้ในจำนวนน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของพรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2546, น. 292) ในเรื่องการเลือกเปิดรับสื่อของผู้รับสารที่กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อจากสื่อที่สามารถจัดหาได้ โดยจะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ได้มาอยากมาก ๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนักมักจะเลือกสิ่งนั้น เช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก

3. ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับที่เป็นความรู้พื้นฐานมากที่สุดเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ “เสรีภาพ คือการที่ประชาชนสามารถกระทำการใด ๆ ได้โดยอิสระ แต่ต้องไม่ฝ่าฝืนกฎหมายและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน”

“สิทธิเป็นอำนาจหรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคล” และ “รัฐมีหน้าที่ทำให้ประชาชนได้รับสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด” โดยมีกลุ่มตัวอย่างตอบถูก ร้อยละ 95.5, 90.0 และ 87.25 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้ในเรื่องพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพเป็นอย่างดี

ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยที่สุด คือ “รัฐมีสิทธิจำกัดสิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนได้ เฉพาะเมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกเท่านั้น” โดยมีผู้ตอบผิดถึงร้อยละ 49.5 ถือเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่ารัฐสามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนได้ เฉพาะเมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกเพียงประการเดียว ซึ่งตามหลักการของมาตรา 63 แล้วนั้น รัฐสามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนได้ ตามวัตถุประสงค์ 3 ประการ (อันจิรา เอี่ยมมยุรา, 2552, น. 17) ได้แก่

1. เมื่อการชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมสาธารณะ และรัฐจำเป็นต้องแทรกแซง เพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือ
2. เป็นการชุมนุมในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือ
3. เป็นการชุมนุมในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้ กฎอัยการศึก และรัฐเข้าแทรกแซงเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว

ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 คือ การชุมนุมทางการเมืองที่ทำเนียบรัฐบาล ถือเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม เพราะเป็นสถานที่ของรัฐบาล ไม่ใช่ที่สาธารณะ และอันดับที่ 3 คือ ในช่วงที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน รัฐไม่สามารถจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองได้ ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุดนั้น ถือเป็นประเด็นที่เป็นสาระสำคัญตามมาตรา 63 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ทั้งสิ้น กล่าวคือ การใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมนั้น ถึงแม้จะเป็นไป “โดยสงบและปราศจากอาวุธ” แต่ก็ยังต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตรา 28 วรรคหนึ่ง คือ “บุคคลย่อม ... ใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน” เหตุที่รัฐธรรมนูญฯ ต้องกำหนดขอบเขตในการใช้สิทธิเสรีภาพเอาไว้ เพราะในระบบประชาธิปไตยประชาชนทุกคนต่างก็เป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอภาคกัน ซึ่งขอบเขตที่สำคัญที่สุดและเป็นกติกาที่สำคัญที่สุดในการใช้สิทธิเสรีภาพในระบบประชาธิปไตยมิให้มีการกระทบกระทั่งกันก็คือ การไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น (ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล, 2552) จึงต้องพิจารณาว่าการชุมนุมในที่สาธารณะแต่ละครั้งนั้น เกิดผลกระทบและเป็นการละเมิดสิทธิต่อประชาชนหรือไม่ หากการชุมนุมนั้นดำเนินไปด้วยความสงบและปราศจากอาวุธ ก็สามารถ

ใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวได้ แต่หากพิจารณาแล้วว่าการชุมนุมนั้นไปละเมิดสิทธิของประชาชนเป็นอย่างมาก รัฐก็ต้องให้การคุ้มครองดูแลเพื่อความสะดวกของประชาชนในการใช้ที่สาธารณะตามที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นกัน ดังนั้น หากทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพกันตามอำเภอใจโดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือไม่คำนึงถึงสังคมโดยรวม สังคมจะมีแต่ความวุ่นวาย เกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพและการกระทบกระทั่งกัน (ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล, 2552)

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ในระดับสูง รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ในระดับปานกลาง โดยทั้งสองกลุ่มมีจำนวนรวมกันถึงร้อยละ 99.3 มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้นที่มีความรู้ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการเกิดเหตุการณ์การใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา โดยได้มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง จึงทำให้ประชาชนต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับความต้องการของตน (พรทิพย์ วรภิจ โภคาทร, 2546, น.290-291) เพื่อให้ตนรู้เท่าทันเหตุการณ์ และสามารถนำไปสนทนากับบุคคลอื่นได้ (แม็คคอมบส์ และเบ็คเคอร์, 1979, pp. 50 – 52 อ้างถึงใน นิจันท์ มั่นจริง, 2551, น. 14) เพราะในการสนทนาเรื่องต่าง ๆ นั้น ผู้สนทนาควรจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่ตนต้องการสนทนาด้วย เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความเข้าใจและราบรื่น เช่น หากต้องการจะสนทนาเรื่องเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ผู้สนทนาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับที่ดีพอ จึงจะสามารถพูดคุยกับคนอื่นให้รู้และเข้าใจได้ (ประมะ สตะเวทิน, 2546, น. 65) หรืออาจจะเป็นการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ตนเองได้รับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวในสังคม หรือเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ (แม็คคอมบส์ และเบ็คเคอร์, 1979, pp. 50 – 52 อ้างถึงใน นิจันท์ มั่นจริง, 2551, น. 14) เช่น การตัดสินใจไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เพราะชื่นชอบในเหตุผลของการชุมนุม หรือ เห็นคุณค่าของการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เป็นต้น

4. ทักษะที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากผลการศึกษา พบว่า ทักษะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยทักษะ

ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ การชุมนุมทางการเมือง ทุกฝ่ายควรมีการประนีประนอมกัน เพื่อไม่ให้เกิดเหตุร้ายขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 4.60 การชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นได้ แต่ควรเป็นไปด้วยความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อย และ การชุมนุมทางการเมืองควรมีเหตุผลเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 4.54 เท่ากัน และประชาชนควรมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 4.27

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยทัศนคติเห็นด้วย คือ การใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางการเมืองได้ มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 3.62

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยทัศนคติปานกลาง คือ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับคนที่มีความคิดเห็นต่างจากเรา มีแต่จะทำให้เกิดการทะเลาะกัน มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 2.69

ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติไม่เห็นด้วย คือ การชุมนุมทางการเมือง มักก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุม มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 2.08

นอกจากนี้ ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ การชุมนุมทางการเมือง ส่งผลให้การท่องเที่ยวของประเทศซบเซา” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 1.67 การชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 1.69 และท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการชุมนุมทางการเมือง” มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ 1.80

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นที่พบว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นั้น การที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองให้ได้นั้น สามารถทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงความคิด ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารใหม่ โดยอาจมาจากสื่อมวลชนและบุคคลอื่น หรือทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของ จุมพล รอดคำดี (อ้างถึงใน อรรถวรรณ ปิลันธน์โอวาท, 2549, น. 37) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น มีกระบวนการอยู่ 3 ระดับ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจมาจากสื่อมวลชนและบุคคลอื่น
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ

3. การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ถ้าความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมถูกกระทบในระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติทั้งสิ้น นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร อาทิเช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสาร ลักษณะของข่าวสาร คุณสมบัติของช่องทางการสื่อสาร และคุณสมบัติของผู้รับสาร ล้วนแต่มีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้นได้นั้น ภาครัฐจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดและถูกต้อง ผ่านช่องทางการสื่อสารที่ประชาชนเลือกเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อมวลชน รวมทั้งการนำเสนอผ่านสื่อเฉพาะกิจ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ละเอียดชัดเจน ทั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลดังกล่าวจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้ดีขึ้นในที่สุด

5. แนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ร้อยละ 82.3 และไม่เคยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องนี้เลย ร้อยละ 17.8 ในส่วนของการสวมเสื้อสีซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มการชุมนุมที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบนั้น มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยสวมเสื้อสีเลย ร้อยละ 74.3 และร้อยละ 25.8 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยสวมเสื้อสีเพื่อแสดงถึงสัญลักษณ์ของกลุ่มการชุมนุมที่ตนเองชื่นชอบ นอกจากนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่เคยไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ร้อยละ 21.0 และ ร้อยละ 79.0 ไม่เคยไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เมื่อถามถึงแนวโน้มพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างว่า หากมีโอกาสได้ไป หรือมีคนมาชักชวนให้ไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองจะไปหรือไม่ พบว่า ร้อยละ 77.5 ไม่ไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว และร้อยละ 22.5 จะไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

ในประเด็นที่ว่า หากมีความจำเป็นที่จะต้องไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มพฤติกรรมว่าจะไปใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว เพราะว่าเห็นคุณค่าของการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมากที่สุด ร้อยละ 64.8 ชื่นชอบเป็นการส่วนตัว ร้อยละ 17.5 ได้รับamislinจ้าง ร้อยละ 3.8 และมีคนรู้จักชักชวน ร้อยละ 2.3 ในขณะเดียวกัน เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มพฤติกรรมว่าจะไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแม้

จะมีโอกาส นั่นเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ชอบการชุมนุม ร้อยละ 40.0 และกลัวว่าจะเกิดเหตุร้ายแรงแก่ตนเอง ร้อยละ 26.3 ติดธุระ ร้อยละ 11.5 และไม่เห็นความสำคัญของการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ร้อยละ 4.3 ทั้งนี้ ไม่ปรากฏว่ามีผู้ให้เหตุผลว่า ไม่ทราบว่าการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มพฤติกรรมที่ปรากฏนี้ สอดคล้องกับการให้ความหมายคำว่า พฤติกรรม ของ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533, น. 123-124) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็เนื่องมาจากการมีความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นได้ก็เพราะความแตกต่างอันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างในการแปลความสารที่ตนได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์สิ่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

อย่างไรก็ดี การตัดสินใจว่าจะไปหรือไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง มาจากการได้รับความรู้จากช่องทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล หรือจากกิจกรรมการชุมนุม หรือแม้แต่สื่อเฉพาะกิจอื่น ๆ ซึ่งความรู้และข้อมูลที่ได้รับนั้น ส่งผลต่อทัศนคติของบุคคลในลำดับถัดมา ซึ่งทัศนคติที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นได้ทั้งทัศนคติเชิงบวก และทัศนคติเชิงลบ ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดหรือค่านิยมอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล การกระทำ หรือสถานการณ์ (เสนาะ ตียาวี, 2530, น. 66-67, อ้างถึงใน ศิริพร อัจฉริยโกศล, 2550, น. 45) ดังผลการศึกษาข้างต้นที่ปรากฏว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้ในเรื่องการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง แต่มีทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งความรู้และระดับทัศนคติที่ปรากฏนี้ ส่งผลไปยังแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่จะเข้าร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งมีเพียงร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยจะเห็นได้ว่า แนวโน้มพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับความรู้ที่มีอยู่ สอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ (Rogers, 1991, อ้างถึงใน อรรถพร ปิณฑนโนวาท, 2549, น. 41-42) ซึ่งให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล แต่ก็ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า ทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้น ไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และมีทัศนคติในทางบวกต่อข่าวสารที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นการยอมรับ พฤติกรรมอาจมีผลในทางตรงกันข้าม สิ่งนี้เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ จึงเป็นการเกิดช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมเพราะได้รับอำนิสนิจำน นั้น ถือได้ว่าเป็นแรงจูงใจประเภทหนึ่งที่ทำให้คนสนใจจะไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทาง

การเมือง ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจที่นำเสนอในการเสวนา เรื่อง “มิติใหม่ในการชุมนุมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย: กรณีการชุมนุมของกลุ่มเสื้อสีต่าง ๆ” เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2553 ซึ่งจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (นักข่าวไทย, 2553) โดยพบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมชุมนุมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่สูงนัก จากเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เพราะหวังว่าจะได้รับอามิสสินจ้าง ภาครัฐจึงควรเร่งหาทางแก้ปัญหาให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่ มีการศึกษา และมีอาชีพที่ดีเพิ่มขึ้น อีกทั้งควรปลูกฝังให้ประชาชนมาร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้การรับอามิสสินจ้างนั้นลดน้อยลง และหมดไปในที่สุด จนกระทั่งเป็นการชุมนุมที่ผู้ใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองนั้น เข้าร่วมใช้สิทธิโดยหวังผลตอบแทนเป็นผลประโยชน์ของประเทศชาติแทน

นอกจากนี้ เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กลัวว่าจะเกิดเหตุร้ายแรงแก่ตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว มีความรู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ จึงเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจว่า หากตนจะต้องไปอยู่ในการชุมนุมนั้น ตนอาจจะได้รับอันตรายจากการชุมนุมได้ ในเรื่องนี้ ภาครัฐจำเป็นต้องให้ความรู้ รวมถึงให้ข้อมูลข่าวสารและข้อเท็จจริงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แม้ว่าภาครัฐจะได้จัดทำคู่มือการชุมนุมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยต่อการชุมนุม และเป็นกรอบความคิดร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้ชุมนุม เพื่อให้เกิดการชุมนุมที่สันติ โดยภายในเล่มคู่มือนี้ประกอบไปด้วยข้อกำหนด ข้อห้าม และข้อบังคับต่าง ๆ ที่รัฐบาลมีมติเห็นชอบ แต่เอกสารดังกล่าวมีจำนวนผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และถือเป็นการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแก่ประชาชนด้วย

6. การทดสอบสมมติฐาน

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่นำมาศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพครอบครัว พบว่า เพศและอายุของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน แต่ระดับ

การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ในส่วนของผู้ชายและอายุของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 97 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา (อรรถวน ปิลันธน์โอวาท, 2549, น. 35-36) ดังนั้น แม้กลุ่มตัวอย่างจะมีเพศที่แตกต่างกันแต่ก็มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติดา บุญธรา (2544, น. บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความรู้กับความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รู้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า เพศและอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

เหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเพศใด และมีอายุเท่าใด ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองไม่แตกต่างกันนั้น เป็นเพราะว่าสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเป็นหลัก คือ สื่อมวลชน ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ พรทิพย์ วรภิณาคาทร (2546, น. 292) ที่กล่าวว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามที่ตนสะดวก เพราะปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้มากมาย ทั้งจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือแม้กระทั่งสื่อบุคคล ดังนั้น ผู้รับสารจึงเลือกรับข่าวสารจากสื่อที่แตกต่างกันไปตามแต่ความสะดวก

ในส่วนของผู้ชายและอายุของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกันนั้น ผลการทดสอบพบว่า ระดับการศึกษาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีความรู้สูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อย กลุ่มที่มีตำแหน่งหน้าที่ที่ตึกกว่าย่อมมีความรู้ดีกว่าผู้ที่มีรายได้ได้น้อย รวมทั้งสถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกันก็ส่งผลถึงความรู้ที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชรามม์ (Schramm, 1973, อ้างถึงใน สุภาพันธุ์ บุญนาค, 2546, น. 20) ที่กล่าวว่าการศึกษาและสถานภาพทางสังคมของผู้รับสารเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเลือกเปิดรับสาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาติดา บุญธรา (2544, น. บทคัดย่อ)

ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความรู้กับความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ของ ประมะ สตะเวทิน (2546, น. 112-117) ที่กล่าวว่า อาชีพ รายได้ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คนมีประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน นอกจากนี้ คนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวต่างกันย่อมมีค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมที่ต่างกัน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเนื้อหาที่ผู้รับสารจะเปิดรับให้สอดคล้องต่อความคิด ความเชื่อ ค่านิยม รวมทั้งสถาบัน หรือหน่วยงานที่ผู้รับสารสังกัดอยู่ด้วยเช่นกัน

2. ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้ในระดับสูง แต่กลับมีทัศนคติต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมากที่สุด คือ สื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม เพราะกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกเปิดรับสารจากสื่อที่สะดวกและตรงกับความต้องการของตน อีกทั้งสื่อมวลชนยังเป็นสื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเข้าใจ มีแสงสีดึงดูดใจ ทำให้ประชาชนเห็นภาพจริง รู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไว้เพียงเพื่อให้ตนสามารถพูดคุยสนทนา รู้เท่าทันเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวในสังคม เพื่อนำมาซึ่งความปลอดภัยในชีวิตของตนเองเท่านั้น โดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือช่วยยืนยันการตัดสินใจของตนเอง เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อว่าเกิดเหตุการณ์การชุมนุมอะไร ขณะนี้ดำเนินไปอย่างไร การชุมนุมอยู่ในบริเวณใดและรุนแรงถึงขั้นไหนแล้ว ข้อมูลที่ปรากฏจากสื่อทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเป็นอย่างดี แต่ข่าวสารที่ได้รับกลับส่งผลให้ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ซึ่งอาจจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมมากเท่าที่ควร เพราะเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับรู้นั้นไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง

และเป็นประโยชน์แก่ตน อีกทั้งอาจจะไม่ได้มองเห็นว่าการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว จึงมีทัศนคติต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถพรณ ปิณฑนโนวาท (2549, น. 32) ที่กล่าวไว้ว่า ทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งผู้คนสนใจหรือเห็นว่าเป็นผลประโยชน์ของเขาเอง สารซึ่งเป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับคน ๆ หนึ่งก็ย่อมจะได้รับการพิจารณาไตร่ตรองจากผู้รับสารมากกว่าสารที่มีความสำคัญน้อยกว่า ซึ่งก็แน่นอนว่า สารเหล่านั้นย่อมนำไปสู่ทัศนคติซึ่งผลักดันสู่พฤติกรรมได้มากกว่าสารซึ่งมีความสำคัญน้อย จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนจะมีพฤติกรรมสอดคล้องกับทัศนคติ ถ้าทัศนคตินั้นเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับเขา มิฉะนั้นแล้ว ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ (Situational Factors) จะมีบทบาทมากกว่าและทำให้พฤติกรรมไม่สอดคล้องกับทัศนคติในบางครั้ง

3. ทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมในการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นถึงร้อยละ 82.3 แต่กลับมีแนวโน้มที่จะไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองถึงร้อยละ 77.5 และไม่สวมเสื้อสีซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มการชุมนุมที่ตนเองชื่นชอบร้อยละ 74.3 อีกทั้งไม่เคยไปร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง ร้อยละ 79.0 โดยเมื่อกล่าวถึงเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างจะไม่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแม้จะมีโอกาส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ชอบการชุมนุม ร้อยละ 40.0 และกลัวว่าจะเกิดเหตุร้ายแรงแก่ตนเอง ร้อยละ 26.3 ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ไม่ปรากฏว่า มีผู้ใดให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่ามีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (Rogers, 1991, อ้างถึงใน อรรถพรณ ปิณฑนโนวาท, 2549, น. 41-42) ซึ่งกล่าวไว้ว่า แม้ทัศนคติจะมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล แต่ทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้น อาจจะไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และมีทัศนคติในทางบวกต่อข่าวสารที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นการยอมรับพฤติกรรมอาจมีผลในทางตรงกันข้าม สิ่งนี้เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ

สำหรับในประเด็นที่ว่า หากมีความจำเป็นที่จะต้องไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มพฤติกรรมว่าจะไปใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว เพราะว่าเห็นคุณค่าของการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองมากที่สุดถึงร้อยละ 64.8 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาจจะเล็งเห็นถึงความสำคัญตามที่ มานิตย์ จุมปา (2553, น. 86) กล่าวไว้ว่า ในระบอบประชาธิปไตย การพบปะเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จะทำให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งและสิทธิในการเมืองได้อย่างถูกต้อง เพราะลำพังแต่การอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูทีวี อาจไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง จำเป็นที่เจ้าของความคิดเห็นจะมาแถลงข้อเท็จจริงและแสดงเหตุผลโดยตนเอง เพื่อจะได้มีการอภิปรายหรือซักถามสนทนากันในรายละเอียดได้ ทั้งยังต้องชุมนุมกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงความคิดเห็นกัน เช่นนี้เสรีภาพในการชุมนุมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

อย่างไรก็ตาม ในการปิดช่องว่างของความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัตินี้ โรเจอร์ได้นำเสนอวิธีแก้ไข (Rogers, 1991, อ้างถึงใน อรรถพรณ ปิณฑนโธวาท, 2549, น. 41-42) คือ การให้ความรู้ ให้คำแนะนำในการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการใช้ให้มากขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการใช้หรือการปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่ให้ นั้น และควรใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจโดยใช้สื่อบุคคลที่เป็นผู้นำทางความคิดเข้าไปติดต่อกับสมาชิกหรือกลุ่มเพื่อนฝูงเพื่อนำสมาชิกให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง กล่าวคือ ภาครัฐต้องให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมในการเข้าร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุมทางการเมือง” สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยทำการสื่อสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชน เนื่องจากเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับข่าวสารมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมทัศนคติของประชาชน ให้ประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ที่ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองใน
อนาคต

2. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการอบรมหรือมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
กับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่
ถูกต้องและเป็นการส่งเสริมทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครให้ดีขึ้น เพื่อนำไปสู่
การปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ควรทำการอบรมให้แก่ผู้นำทางความคิด เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน
ผู้นำสตรี ครูอาจารย์ หรือผู้ที่เป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มสังคมต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้าไป
พูดคุยสนทนากับประชาชนเป็นลำดับต่อไป ซึ่งในการอบรมให้ความรู้เหล่านี้ อาจจะเชิญ
วิทยากรที่เกี่ยวข้องหรือมีความเชี่ยวชาญในด้านนี้โดยตรงมาให้ความรู้ในส่วนที่ตรงตาม
เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรรณรงค์กระตุ้นให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพ
ในการชุมนุมทางการเมืองอย่างถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
กำหนดไว้ โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงข้อดีของการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และชี้ให้เห็นถึง
ข้อเสียของการชุมนุมที่ไม่ใช่การชุมนุมที่สงบและปราศจากอาวุธ ทั้งนี้ ควรมีการติดตามและ
ประเมินผลการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

4. ความรู้ที่กล่าวถึง ณ ที่นี้ เป็นความรู้เกี่ยวกับมาตรา 63 ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยเฉพาะ ซึ่งรัฐควรให้ความรู้ว่า ประชาชนที่มาใช้สิทธิ
เสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองจะต้องปฏิบัติสิ่งใด มีสิ่งใดที่เป็นข้อห้ามตามกฎหมาย ขอบเขต
ของการชุมนุมคืออะไร สิ่งใดเป็นการละเมิด นอกจากนี้ ความรู้ดังกล่าวนี้ รัฐควรจะบัญญัติไว้ใน
หลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียนเพื่อเป็นการปลูกฝังตั้งแต่เริ่มแรก เนื่องจากการใช้สิทธิ
เสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองในปัจจุบันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ตลอด อีกทั้งควรจัดทำคู่มือการใช้
สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมเผยแพร่ในจำนวนที่มากขึ้น เพื่อให้มีจำนวนที่พอเพียงแก่การเผยแพร่
โดยอาจจะแจกควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมและการเผยแพร่สื่ออื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จำกัดเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยไม่ได้ระบุว่าใครเป็นผู้ที่เข้าร่วมใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองแต่อย่างใด ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะผู้ใช้สิทธิเสรีภาพในทางการเมืองจริง ๆ ว่าได้มีการเปิดรับข่าวสาร ตลอดจนมีความรู้ ทักษะและแนวโน้มพฤติกรรมในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถนำไปวางแผนการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความรู้ ตลอดจนก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เพื่อนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่ดีได้อย่างทั่วถึง

2. ในการศึกษาครั้งนี้ จำกัดเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองนั้น มีอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในเขตหัวเมืองใหญ่ ๆ เช่น เชียงใหม่ อุดรธานี อุบลราชธานี นครราชสีมา ขอนแก่น หรือชลบุรี เป็นต้น โดยทำการศึกษาประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ ว่ามีลักษณะทางประชากรศาสตร์ใกล้เคียงและแตกต่างกับผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างไร และมีการเปิดรับข่าวสาร ตลอดจนมีความรู้ ทักษะและแนวโน้มพฤติกรรมในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถนำไปวางแผนการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความรู้ ตลอดจนก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เพื่อนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่ดีได้อย่างทั่วถึง

3. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยทางการสื่อสารอื่น ๆ ที่มีผลต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง เนื่องจากการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในประเทศ หากทราบว่ามีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์ก็จะทำให้สามารถวางแผนสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองที่ดีได้เพิ่มขึ้น นั่นจะยิ่งทำให้คนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี และส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมที่แสดงออกมาในการชุมนุมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ